WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

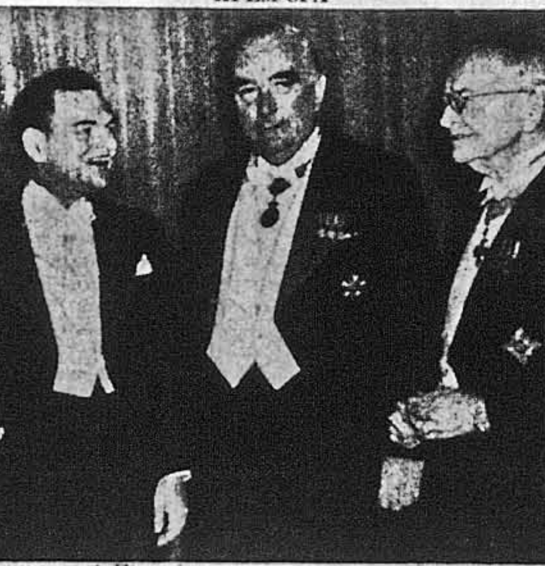
Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го БЕРЕЗНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 8, 1955. No. 44. VOL. LXII.

БРАВНЕЛЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ГОСТРІШОГО ЗАКОНУ ПРОТИ КРИВОПРИСЯЖНИКІВ

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл просить Конґрес про гостріший закон для тих, що під час зізнань в судах або в Конґресі попоенюють кривоприсягу. Бравнелл вислав в цій справі листи до віце-президента Ричарда Ніксона і до спікера Палати Репрезентантів Сема Рейберна, в яких домагається, щоб Конґрес прийняв такий закон, який уважав би, що свідок автоматично допустився кривоприсяги, коли два або більше разів зізнавав протилежно про ту саму справу в суді або в Конґресовій комісії. Згідно з дотеперішнім законом навіть суперечливі свідчення свідка не вважаються за кривоприсягу доти, поки уряд не вспіє довести, що одне із суперечних зізнань є фальшиве. Фальшивість зізнання мусять потвердити два свідки, або один свідок та підтверджуючі обставини. Бравнелл домагається ухвалення такого закону, згідно з яким уряд мав би тільки довести, що свідок в цій самій справі зізнавав суперечно. Коли Конґрес ухвалить запропонований Бравнеллом законопроєкт, тоді уряд зможе потягнути до відповідальности такого свідка, як Гарві Метусов, який давніше свідчив проти комуністів, а тепер, також під присягою, зізнає, що його давніші зізнання були фальшиві. Голова Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки сенатор Джеймс О. Істленд відіслав нові зізнання Метусова до департаменту справедливости для можливого покарання. Але департамент справедливости має трудноші довести Метусові, що він допустився кривоприсяги, бо мусів би аж двома свідками довести, що той свідок в котромусь із цих суперечливих зізнань говорив неправду. Ця Сенатська Підкомісія продовжує слідство в справі зізнань Метусова, та буде ще раз переслухувати Герба Тенка та видавця Алберта Е. Кана, який видав книжку Метусова під заголовком „Фальшивий свідок". Сенатор Істленд заявив, що Тенк — це комуністична охорона для Метусова, коли він вирішив написати книжку про те, як він фальшиво зізнавав в судах і перед Конґресовими комісіями. Бравнелл вже минулого року просив Конґрес про ухвалення гострішого закону про свідків, які фальшиво зізнають під присягою, але Конґрес не ухвалив цього законопроєкту. Справа суперечних зізнань під присягою свідка Метусова робить ухвалу цього закону актуальною, і тому генеральний прокуратор Бравнелл вносить свій законопроєкт ще раз до Конґресу. Метусов вніс велике замішання в справі покарання комуністів, яких давніше засуджено на основі його зізнань за те, що вони комуністи, а тепер ті всі засуджені вносять апеляції про скасування їхніх засудів, коли Метусов зізнав під присягою, що його давніші зізнання були фальшиві.

ПІЛІҐРІМИ ВШАНОВУЮТЬ АВСТРАЛІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА

Американські Пілігріми вшанували окремим прийняттям в Ню Йорку австралійського прем'єра Роберта Дж. Мензіса, що приїхав до ЗДА для обговорення з президентом Айзенгавером проблем оборони Південно-східньої Азії. На фото: прем'єр Мензіс (посередині) в товаристві б. губернатора Дюї (зліва) та адмірала Гелсі під час прийняття в Ню Йорку.

Кіфовер домагається шляхів для евакуації населення

Вашингтон. — Голова Сенатської Підкомісії Збройних Сил для справ Цивільної оборони сенатор Естес Кіфовер домагався змінити урядовий плян розбудови шляхів у такий спосіб, щоб, в разі потреби, найлегше можна було евакуювати населення. Поки цього не зроблять, — сказав сен. Кіфовер, — справа побудови бомбосховищ вздовж автострад буде тільки теоретичною, бо ніхто не зможе дістатися до них. На переслуханнях цієї підкомісії говорено про те, щоб в безпечних місцях вздовж автострад побудувати бомбосховища та поставити цементові заслони, які охоронятимуть людей від отруйних радіоактивних відпадків від водневих бомб. Про побудову цих схоронищ говорив адміністратор Цивільної Оборони Вел Пітерсон. Президент Айзенгавер у своєму проєкті побудови шляхів зазначав, що автостради та інші шляхи треба будувати так, щоб не допустити до затримки під час можливої евакуації населення на випадок ворожого летунського налету.

Домагаються більше інформацій про атомову енерґію

Вашингтон. — Містоголова Атомового відділу фірми Дженерал Електрік Френсіс К. МекКюн заявив на Спільній Конґресовій Комісії Атомової Енерґії, що найкраще можна прислужитися ЗДА, подавши до відома фірмам усі дані про атомову енерґію, які не можуть пошкодити безпеці країни і не позбавлять її першенства в ділянці атомових дослідів. Приватні фірми, маючи потрібні відомості, зможуть використати їх для добра ЗДА і вільного світу. МекКюн сказав, що кращої безпеки можна добитися через осяги, як через таємниці, а американська система побудована на засаді вільного підприємства. Ці зізнання відбувалися на закритому засіданні цієї комісії, члени якої погодилися з поглядом МекКюна, що зменшення числа таємниць „дозволить прискорити поступ в атомовій індустрії ЗДА", який зрівноважить ту шкоду, що могла б постати, коли деякі таємниці вийдуть поза залізну заслону. МекКюн пригадав, що науковець Дженерал Електрік д-р Ірвінґ Ленґмюір ще в 1945 році передбачив, що в 1948 році СССР випродукує атомову бомбу.

МІШАНА ВІЙСЬКОВА КОМІСІЯ ОСУДИЛА ІЗРАЇЛЬ ЗА НАПАД НА АРАБІВ

Єрусалим. — Мішана військова комісія, встановлена Об'єднаними Націями для збереження перемир'я між Ізраїлем і його арабськими сусідами, ствердила односторонню вину Ізраїлю у нападі попереднього понеділка на єгипетську військову станицю й транспортне військове авто, наслідком чого згинули один капітан, 35 вояків і 2 цивілісти, а один лейтенант, 28 вояків і 2 цивільні особи були ранені. Звідомлення мішаної комісії стверджує в детайлях, що той наїзд на єгипетській території біля містечка Газа був заздалегідь уплянований і приготований ізраїльськими військовими чинниками. В понеділок в год. 8:30 веч. 2 чоти ізраїльського реґулярного війська важко озброєні рушницями, скорострілами, гранатами, базуками, торпедами й вибуховим матеріялом, перейшли кордон й, подавшись вглиб єгипетської території, заатакували єгипетський військовий табір. Опісля звідомлення подає подробиці наїзду і заподіяних шкід в людях і матеріялі. Комісія радила в „нічиїй смузі" 8 годин. Вона відкинула жидівський арґумент, що той наїзд був тільки одним звеном в безперервній ворожій акції, провокованій — за ізраїльською версією — Єгиптом. Комісією проводив канадійський генерал Бернс, який проте не голосував. Ізраїль заповів відклик від того рішення. Генерал Бернс виїде до Ню Йорку на засідання Ради Безпеки.

Рада Безпеки викликала генерала Бернса для звідомлення

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй відбула одно надзвичайне засідання в останню п'ятницю 4-го березня, скликане на домагання Єгипту, що заскаржив Ізраїль за збройний наїзд на єгипетську прикордонну територію, при чому згинуло було 38 єгиптян і віднесли рани дальші 33 єгипетські вояки. Раді Безпеки проводив Селім Сарпер, представник Туреччини, голова Ради у місяці березні. Крім совєтського представника, який мовчав, всі члени Ради Безпеки забирали голос і — не називаючи Ізраїлю по імені — осуджували його, підкреслюючи, що цей останній випад озброєної ізраїльської частини трапився під час розмірного спокою у прикордонній ізраїльсько- єгипетській смузі. Члени Ради Безпеки осуджували тенденцію „присилувати" арабські держави до підписання формального миру з Ізраїлем подібними актами терору. Контр-скарги Ізраїлю на порушування Єгиптом перемир'я не брано під увагу. Засідання скінчилось постановою — викликати голову мішаної військової комісії для пильнування перемир'я між Ізраїлем і його сусідами, генерала Бернса, для повного звідомлення, а щойно тоді перевести вичерпну дебату.

А. Соболєв призначений делеґатом СССР в ОН

Москва. — Офіційно проголошено, що Аркадій Соболєв, дотеперішній тимчасовий керівник совєтської делеґації в Об'єднаних Націях, призначений постійним головним делеґатом на місце померлого в минулому році Андрея Вишинського. Соболєв працює в Об'єднаних Націях від 1946-го року, бувши три роки заступником генерального секретаря для справ, що знаходиться в Раді Безпеки. Потім його відкликали до Москви, але незабаром він вернувся назад до Ню Йорку, як член совєтської делеґації. За фахом Соболєв — інженер. Тепер він дістав титул амбасадора. Він виступив уперше як головний делеґат СССР на засіданні Ради Безпеки, що відбулось у справі скарги Єгипту проти Ізраїлю за збройний напад на військову станицю біля м. Газа.

ДОЛЛЕС ЗВІТУВАВ ПРЕЗИДЕНТОВІ ПРО СИТУАЦІЮ В АЗІЇ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВЕРНУВСЯ З ДВОТИЖНЕВОЇ ПОДОРОЖІ ПО ДАЛЕКОМУ СХОДІ. — З'ЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАЙНЯЛИ ГОСТРІШУ ПОЗИЦІЮ У ВІДНОШЕННІ ДО КОМУНО-КИТАЙСЬКИХ ПЛЯНІВ

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес прибув до Вашинґтону в неділю 6-го березня ц. р. вранці після двотижневої подорожі по кількох країнах південно-східньої Азії й Океанії, пов'язаної з конференцією організації держав Південно-східнього Азійського Пакту в столиці Сіяму Банґкоку. Дж. Ф. Доллес був у Сіямі, Бурмі, Ляосі, Камбоджі, Південному В'єтнамі, на Формозі й Філіппінах. У Манілі, на Філіппінах, державний секретар відкрив був конференцію дипломатичних представників ЗДА в південно-східніх країнах Азії, а у Тайпегу на Формозі обміняв ся ратифікаційними грамотами з національ-китайським міністром закордонних справ Єгом щодо пакту взаємної допомоги між Національним Китаєм і ЗДА. Прибувши до Вашинґтону, державний секретар Доллес того ж дня по полудні склав президентові Айзенгаверові вичерпний звіт з своєї подорожі і ситуації, яку він знайшов на Далекому Сході й країнах південно-східньої Азії. У вівторок 8-го ц. м. державний секретар промовлятиме на цю тему через усі радіовисильні до народу. У висліді подорожі державного секретаря американська далекосхідня політика стала — пишуть американські часописи у своїх перших коментарях — рішучіша і твердіша. З'єдинені Держави, мовляв, прийшли до переконання, що комуністичний Китай використав як мога найбільше корейське перемир'я і поділ В'єтнаму для поширення своїх впливів у південно-східній Азії і що кожний дальший успіх комуністичного Китаю відбився би фатально на престижі З'єдинених Держав та всього вільного світу. Тому — пишуть американські часописи — державний секретар прийшов до переконання, що й у протоці Формози не можна давати дальших концесій китайським комуністам, бо це не тільки заломило б мораль військ і населення на Формозі, але й відбилось би на моралі Японії, Південного В'єтнаму, Сіяму й інших вільних та загрожених комуністами країн.

ЗДА й національний Китай створять спільний штаб

Тайпег. — У столиці Формози Тайпегу відбуваються наради між найвищими американськими командантами тихоокеанської фльоти й національ-китайськими генералами для встановлення спільного штабу, що керував би обороною Формози й Пескадорських островів та тих інших островів, що тісно зв'язані з безпекою Формози. Виявив це шеф морських операцій адмірал Карні, який брав участь у початковій стадії тих нарад і виїхав з Формози до Вашинґтону для складення звідомлення перед шефами об'єднаного штабу збройних сил ЗДА. Для дальших розмов залишились на Формозі адмірал Фелікс Стюмп і контр-адм. Альфред Прайд. Адмірал Карні відмовився сказати щонебудь про справу оборони островів Матсу і Квімой. Комуністи зосередили вже коло 1,000 змоторизованих поромів і легких кораблів для атаки проти тих островів. В п'ятницю вони заатакували були коло 80 змоторизованими поромами острівець Каотенґ біля Матсу, але залога острівця відбила атаку, хоч — через густу мряку — не мала допомоги від національ-китайського летунства. Пейпінґське радіо називає останню пересторогу державного секретаря Доллеса, що її він зробив з нагоди виміни ратифікаційними грамотами в Тайпегу — „воєнною погрозою" і заповідає знову „визволенням" „поярмлених мешканців" островів Матсу й Квімою та самої Формози.

Іден формував нову політику Англії в Азії

Лондон. — Міністер закордонних справ Англії Антоні Іден, який в неділю 6-го березня вернувся з далекосхідньої подорожі до Лондону, був зайнятий формуванням нової англійської політики на терені Азії. Англія — пише англійська преса — стала перед доконаним фактом, що після другої світової війни не тільки ряд її колишніх колоній стали цілком самостійними, але й Америка витиснула її своїми впливами з терену різних держав, як, напр., Туреччини, Ірану, Пакістану, Формози, Південної Кореї, Сіяму й навіть частинно французького Індо-Китаю. Іден перевів довгі розмови в Індії, Пакістані й Іраку. Англія разом з Америкою підтримує концепцію середньо-азійського оборонного бльоку з вістрям проти Совєтів.

Домагається збільшення поштових оплат

Вашингтон. — Голова Комісії Поштових Справ в Палаті Репрезентантів Том Моррей заявив, що після того, як ця Комісія прийняла законопроєкт про підвищення платні для поштовиків, треба буде підвищити також і поштові оплати. Комісія ухвалила підвишку для 518,000 поштових працівників, яка коштуватиме державну скарбницю 150,000,000 долярів річно. Ця підвишка пересічно виносить 7.5 відсотка для кожного поштового працівника. Моррей сказав, що треба б підвищувати оплату від посилок першої кляси, другої кляси і публікацій. Мають також збільшити платні 1,200,000 федеральних службовців, що має коштувати державну скарбницю більш як 200 мільйонів долярів річно. Минулого року Конґрес ухвалив був підвишку поштовим працівникам, але не ухвалив підвишки поштових оплат, і тому президент Айзенгавер поставив „вето" проти ухваленої підвишки поштовикам. Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів прийняла законопроєкт, який збільшує від 6-ох до 25-ти відсотків платні фахових військовиків.

Консекрація Єпископа Николая Т. Елька

В неділю 6 березня цього року мала відбутися в Римі консекрація Єпископа Николая Т. Елька, що його Апостольська Столиця 16 лютого призначила на Єпископа Апольонії та доручила йому управляти Пітсбурзькою Дієцезією, до якої належать наші брати греко-католики з Карпатської Руси (Українського Закарпаття). На врочистість консекрації призначено історичну церкву св. Климента в Римі, в якій знаходяться мощі св. Кирила — апостола слов'ян. Консекратором був Кардинал Евген Тіссеран, секретар Святішої Конґреґації для Східніх Церков і Декан Колеґії Кардиналів. Єпископ Николай Т. Елько виїхав до Риму 23 лютого, а пізніше виїхали туди й його мати та два брати. Батько не міг виїхати через недугу.

НЮ ЙОРК, ДЖЕРЗІ СИТІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ КОМАНДИРА УПА

Ню Йорк. — Українські громади Ню Йорку, Джерзі Сіті та ряду інших міст вшанували пам'ять леґендарного командира Української Повстанської Армії, ген. Тараса Чупринки-Романа Шухевича, окремими святкуваннями з приводу п'ятих роковин його геройської смерти в бою з большевицьким ворогом. Окремий Комітет, що складався з усіх місцевих комбатантських організацій та організацій молоді в Ню Йорку, влаштував Святочну Академію в залі школи Вашинґтона Ірвінґа. В програму Свята, яке започатковано американським та українським гимнами і закінчено співом „Не пора", входили: коротке вступне слово д-ра Василя Вишиваного від імени Об'єднаних Організацій Ню Йорку, святочною промовою ред. Василя Мудрого, виступ квартету бандуристів під проводом п. Р. Левицького, сольоспів п. Марії Рудої, якій акомпаніювала пані Леся Вахнянин, рецитація п. Іви Куліш та виступ музично-співацького ансамблю СУМА під дириґентурою інж. Р. Степаняка. Зворушливою точкою було складення вінка перед погруддям поляглого командира УПА. Його склали два сумівці під звуки жалобного маршу Бетговена, виконаного на фортепіяні піяністкою Дарією Каранович-Гординською.

У програму Святочної Академії в Джерзі Сіті, влаштованої заходами місцевого відділу ООЧСУ та осередку СУМА, входила доповідь ред. В. Давиденка, виступ квартету бандуристів під проводом п. Р. Левицького, струнного ансамблю СУМА та духової оркестри „Сурма".

Німці дістануть відшкодування за сконфісковані маєтки в ЗДА

Вашингтон. — У зв'язку з розмовою між президентом Айзенгавером і західньо-німецьким канцлером Аденауером під час минулорічної візити цього останнього в Америці, прибула місяць тому західньо-німецька офіційна делеґація під проводом Германа Абса для переговорів у справі звороту сконфіскованих під час війни німецьких маєтків в ЗДА. Тритижневі переговори увінчались успіхом. Американський уряд погодився дати відшкодування окремим особам, власникам сконфіскованих підприємств і конт, до висоти 10,000 долярів на особу. Будуть відновлені також авторські права й торговельні охоронні марки німців, незалежно від висоти вартости, а також будуть повернені забрані після війни з Німеччини культурні цінності, як напр., дорогоцінні образи. Зате американський уряд не погодився дати відшкодування німецьким концернам, що мали тут свої підприємства. Назагал сконфісковано німецьких підприємств на суму 450,000,000 долярів, з чого, проте, сконфіскована фабрика Дженерал Анілін енд Фулим Корпорейшен становила вартість 100,-000,000 долярів, але була — як твердять німці — не німецькою, а швайцарською власністю. З свого боку американський уряд застерігає право американським громадянам доходити прав за втрачені маєтки в Німеччині, теж до висоти 10,000 дол. Внесок адміністрації, перейшовши до Конґресу, матиме там численні поправки, що з них деякі — як пишуть часописи — йдуть більше назустріч німецьким претенсіям.

ХРИСТЯ КОЛЕССА ДАЛА КОНЦЕРТ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Відома наша віольончелістка Христя Колесса дала минулої неділі концерт в Рісайтел Голл в Карнеґі Голл, виконавши твори Бетговена, Баха, Бокчеріні, Кассадо, Барвінського, Рудницького і Дворжака. Концерт, хоч мало розреклямований та хоч у той сам день відбулось кілька інших імпрез, притягнув, крім деякої кількости американців, теж і частину української публіки, головно з музичних кол. Після кількох, можна б сказати, тріюмфальних виступів у Ню Йорку її сестри, піяністки Любки Колесси, про яку сувора місцева критика писала, що вона належить до Карнеґі Голл, теж і Христя Колесса звернула увагу місцевих рецензентів, які високо оцінюють талант Христі, красу і теплоту її гри, хоч і думають, що вона могла б до таких публічних виступів ще краще приготовитися, головно технічно (Ню Йорк Таймс). На програмках, як і опісля в рецензіях, підкреслено, що Христя Колесса є українською артисткою. На фортепіяні акомпаніювала відома наша піяністка Дарія Каранович. Публіка з великим ентузіязмом приймала виступ артистки, змушуючи її оплесками аж до трьох надднатків.

В АМЕРИЦІ

● **Стейт Колорадо** видав президентові Айзенгаверові дозвіл на ловлю риб на 1955 рік. Дозвіл має число 1, виписаний на президента, як на „немешканця стейту Колорадо".

● **Президент Айзенгавер** уперше ночував в своєму домі в Геттисбурґу, Па, який він відбудовує і в якому думає жити, коли залишить Білий Дім. Президент поїхав до Геттисбурґу разом із дружиною та своїм контрактором Чарлзом Томпкінсом. Вони ночували в двох спальнях, які вже викінчені. Дехто з республіканців побоюється, що президент не схоче кандидувати в 1956 році, якщо йому сподобається життя на фармі.

● **Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон** прибув до Коста Ріки, де його вітали президент Хозе Фіґерес і члени кабінету. Він відвідав сільськогосподарський каледж Міжамериканського Інституту і дослідну сільськогосподарську стацію в Ель Альто.

● **Представниці жіночої організації Американський Допоміжний Леґіон** заявили в Конґресі, що американські жінки — за загальний військовий вишкіл, бо вони хочуть, щоб їхні чоловіки і сини „мали шанси повернутися з війни". Представник КІО та деяких релігійних деномінацій висловлюються проти загального примусового вишколу молоді.

● **У Филаделфії, Па,** померла на 96-му році життя Мати Мері Кетерін Дрексел, фундаторка і перша настоятелька жіночого Чину Сестер Найсвятіших Тайн, який працював для індіян і кольорового населення. Вона заснувала цей Чин 1891 року за свої гроші, бо її батько залишив спадок багатьох мільйонів. Цей чин утримував 63 школи та один каледж для негритянського населення в Ню Орлінсі, Ла.

● **Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл** заявив, що справа Джудіт Коплон із Бруклину ще не закінчена. Її були засудили за те, що вона викрала урядові таємниці і передала їх російському дипломатові Губічеву. Але вищий суд наказав перевести нову розправу ще в 1949 році, бо її засуджено на основі підслуханих телефонічних розмов, а суд визнав, що це є незаконний довід.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ПРЕМ'ЄРИ НОВОЇ П'ЄСИ І. КЕРНИЦЬКОГО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Український Театр в Америці під керівництвом дир. Йосифа Гірняка виставив в неділю 6-го березня в Ню Йорку другу нагороджену на драматичному конкурсі ЗУАДК-у п'єсу, цим разом комедію на три дії відомого письменника, комедісписця і гумориста, Івана Керницького, „Тайна доктора Горошка". Сюжет п'єси взятий з життя новоприбулих в Америці. Виконавцем титулової ролі був Йосиф Гірняк, а поруч із ним виступали Олімпія Добровольська, Валя Калин, В. Змій, Зенон Осінчук, Микола Понеділок, Шуган (мол.) і О. Орест. Численна публіка, що майже виповнила велику залю Фешен Інституту, надзвичайно тепло прийняла нову п'єсу, оплескуючи кількакратно при відкритій сцені окремих артистів за їх гру та різні актуальні думки автора.

У СВІТІ

● **Французька комуністична партія** купила з своїх фондів за 80,000 долярів люксусову віллю недалеко міста Канни на Рівієрі для свого „босса" — Моріса Торреза. Він, мовляв, хворий і мусить лікуватися на Рівієрі. Це купно викликало невдоволення навіть серед деяких комуністів. Але партійний секретаріят оголосив, що закуп тієї віллі — це „інвестиція фондів працюючої кляси". Сусідами Торреза стали Аґа Хан і французька фільмова зірка Вівіян Романс.

● **„Правда" і „Ізвєстія"** — це невинна література, потрібна для об'єктивного пізнавання совєтського світу — виходить із протесту, що його зголосив „Американський Комітет для Культурної Свободи" проти заборони доставляти передплатникам в Америці ці газети, як большевицьку пропаґанду. В одному той Комітет має рацію: не гіршу пропаґанду веде англійською мовою американський „Дейлі Воркер".

● **У Римі** поліція перевела ревізію в будинку Христової Церкви, протестантської секти з централею в Америці, арештувала духовника й одну італійку, яка випадково там була, і зняла вивіску з дверей. Духовника випущено після 4-ох годин, а італійку відвезли до шпиталю, бо вона дістала атаку серця. Ця Церква від років процесується за право існування в Італії, покликаючись на конституцію Італії, що дозволяє свободу віри й толерантність до Церков.

● **У містечку Кінґстоні в Англії,** на будинку при портовому причалі американський морський аташе, контр-адмірал Чарлз Лейман відкрив уфундовану тим містом пропам'ятну таблицю на честь хороброї залоги малого човна, яким вона за 33 дні перемігши шторм, переплила Атлантик до Ню Йорку і за 24 дні відбула поворотну дорогу.

● **В Ісляндії,** під час приземлювання розбився і загорівся американський транспортовий літак. Але відразу відчинено двері і всі 9 членів залоги та 48 пасажирів встигли вискочити, при чому тільки троє легко поранились.

● **Американський духовник,** о. Вісонет, що його виселили з СССР, поручив католикам, членам закордонних дипломатичних представництв в Москві, відвідувати церкву св. Людовика. Її парохом є Юзеф Буторовіч, поляк, совєтський громадянин. Це тепер єдина католицька каплиця в Москві.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОКОВИНИ СИМВОЛУ ДОБИ

П'ять років тому, 5-го березня 1950-го року, поляг в бою з большевиками у своїй квартирі в Білогорщі недалеко родинного міста Львова генерал Тарас Чупринка — Роман Шухевич, героїчний командир Української Повстанської Армії. Кожні роковини його найвищої самопосвяти залишаться роковинами тієї доби, яку він і очолювана ним боротьба символізують: доби найбільшого лихоліття українського народу та його великого героїзму в змаганні до волі.

Ця доба — це наша доба. Ми переживали її в різних обставинах, і ці переживання ще занадто свіжі й занадто хвилюючі, щоб їх можна було об'єктивно і спокійно характеризувати та оцінювати. Правдиву оцінку цієї доби дасть майбутній історик. Ця оцінка відноситиметься і до нас, сучасників цієї доби. Вже хоч би тому ми, у віддалі заледве п'яти років від тієї події, яка цю добу символізує, та в усіх наступних роках можемо і повинні бодай пробувати здати собі справу з нашої ролі в ній.

Пропустімо перед нашими очима бодай заголовки з добре відомих подій з тієї доби, яку символізує величня у своєму героїзмі і трагізмі подія в Білогорщі п'ять років тому. Насамперед було осягнене українською кров'ю та встановлене волею українського народу відродження Української Самостійної Соборної Держави. Було це „передрішення", виразне і недвозначне, яке сьогодні не наважуються формально заперечувати навіть найбільші його вороги, але яке думають, що можуть іґнорувати в своїх нічим необґрунтованих політично-тактичних міркуваннях деякі з наших „приятелів". Уся дальша історія стоїть виключно під знаком того передрішення: УВО, СВУ, ОУН, Дивізія і УПА — ця леґендарна українська армія і її леґендарний командир.

У цій добі, що стоїть під знаком УПА і ген. Чупринки, український нарід пережив багато трагедій. Насамперед були надії на війну, на той катаклізм, у якому поневолені народи — за словами бувшого президента Гувера — єдино можуть бачити можливості свого визволення. Але всі надії на таку можливість роздавив гітлерівський чобіт, як тільки вступив на українську землю. Україна стала побоєвищем двох фашизмів: брунатно-чорного західнього та червоного східнього. Були всі об'єктивні причини на те, що, змучений і здесяткований довголітньою неволею, нарід скапітулює фізично і морально, попавши під перехресний вогонь двох найбільших воєнних машин.

А проте, так не сталося. Що більше, ця безвиглядна, здавалося б, трагедія викресала з української нації таку силу, що вже в очах їх сучасників стала леґендарною. Була це Українська Повстанська Армія і її командир, генерал Чупринка-Шухевич, що найбільш переконливо, бо власною кров'ю потвердили і припечатали безумовність українського передрішення: жити вільним і незалежним життям у вільній і незалежній Українській Державі.

Яке ж наше місце і яка наша роля у цій величній і трагічній добі з-під знаку Чупринки-Шухевича? Здається, що коли б кожний з нас, що пережив ту добу у вільному світі чи тепер у ньому опинився, хотів бути чесний сам зі собою, то мусів би вдаритись в груди і сказати собі, що не зробив того всього, що ця доба від нього вимагала. Бо інакше не було б у нас того розбрату, який існував тоді, як ця доба творилась, не було б тієї партійно-групової метушні, яка продовжується досьогодні, не було б тих спекуляцій і торгів навіть кров'ю, з одного боку, а неґацій та легковажень — з другого. Так, це прикрі слова, але вони не відносяться ні до кого спеціяльно, а до нас усіх, до всієї української спільноти у вільному світі, бо це відбувалося й частинно відбувається на нашому тлі.

Все ж таки бачимо розвиток до кращого, бачимо, як спадає з нашого історичного воза болото, якого не позбавлена жадна доба і жадна нація. Важливе тільки, щоб ми, бодай з нагоди великих своїм героїзмом і трагізмом роковин, спромоглися на мужність подивитись безсторонньо не тільки на традиційні „обставини", але й на себе самих і сказати собі без злоби й без задніх думок навіть найгіркішу правду, щоб цим заслужити ласку долі і не посоромити тієї доби, яка породила Чупринку-Шухевича і командувану ним УПА.

Роман Олесницький

„АМЕРИКАНСЬКЕ РУСОФІЛЬСТВО"

(2)

Тому, коли за кілька років по закінченні громадян. війни ЗДА зміцніли економічно і мілітарно, Сюард, продовжуючи свою політику відносно Східньої Азії, переміг опозицію тих американських кіл, які не розуміли ваги справи, і дістав санкцію Конґресу на закупно Аляски від Росії за 7,200,000 дол. золотом. За це загал американської опінії насміхався із Сюарда, мовляв, Аляска — це Сюардова дурничка, і за такі гроші можна купити стільки ж снігу і льоду значно ближче.

Дальший хід історії американської політики на Далекому Сході це: анексія Гавайських островів та Філіпін і участь в здавленні т. зв. боксерського повстання в Китаї, з тим завваженням, що ЗДА завсіди застерігали відносно Китаю політику „відкритих дверей", яка означала, що Китай має признавати рівноправність усім націям, які хочуть з ним вести торгівлю і не давати ніяким державам територіяльних прав та виключних торговельних монополій. Немає сумніву, що політика „відкритих дверей" була спрямована проти російського імперіялізму на терені Китаю.

3. Російсько - японська війна 1904-05 рр.

В оцінці ролі Америки, зокрема през. Теодора Рузвелта у допровадженні до заключення миру між Росією і Японією також є багато помилкових інтерпретацій в публічній опінії, особливо українській. Багато людей вважають, що коли през. Теодор Рузвелт допровадив до замирення сторін, тоді коли Росія була Японією мілітарно переможена і коли її розривала революція, значить він діяв на користь Росії. Це, однак, є помилка, бо історичні факти вказують якраз противне. ЗДА і през. Рузвелт були виразно по стороні Японії, а по стороні Росії були Німеччина і Франція. Перша — не з прихильности чи симпатії до Росії, а з простого вирахування: мовляв, нехай Росія скривавиться у війні з Японією, тоді буде легше з нею впоратися. А Франція підтримувала Росію тому, що це уможливлювало їй давати Росії позики за високі відсотки. І коли в перебігу російсько - японської війни прийшли моменти кризи, в яких загрожувала участь Німеччини і Франції по стороні Росії, през. Рузвелт офіційно повідомив обидві ці держави (а не треба забувати, що він був у приятельських відносинах з цісарем Вільгельмом II), що збільшення допомоги для Росії означатиме приступлення ЗДА до війни по стороні Японії. Коли стало ясно, що експансія Росії на територію Китаю і на східньому березі Азії затримана на довгі роки, аж тоді през. Рузвелт виступив в ролі миротворця. З огляду на його прихильне відношення до Японії під час війни, японці прийняли посередництво през. Рузвелта і згодилися на мир, який фактично дав їм менше, як на основі мілітарної перемоги їм належалося б — в цьому теж дипломатичний хист през. Теодора Рузвелта.

4. Чотирнадцять пунктів през. Вилсона

Ця тема надто свіжа в пам'яті всіх тих українських діячів, які дамагалися (надаремно) застосування принципів 14-ти пунктів през. Вилсона до України, щоб треба було повторювати цілу її ґенезу. Фактом є, що, всупереч проголошенню, цих пунктів до України не застосовано. Але фактом також є, що незастосовання 14 пунктів до України сталося не тому, що ЗДА цьому спротивились, а просто тому, що американські виборці відкинули Версальський трактат, Лігу Націй і 14 пунктів в цілості, і, відвернувшись плечима до Европи, поставили ЗДА у кількарічний період ізоляції. Це все, однак, не заперечує факту, що в принципі 14 пунктів през. Вилсона були звернені проти Росії, і до тої міри, до якої вони були проведені в життя, це вийшло на некористь Росії. Це ж бо на їх основі відпали від Росії Польща, Фінляндія та балтійські держави, і тим самим треба визнати, що 14 пунктів през. Вилсона стримали експансію російського імперіялізму.

Коли приглянемося тепер рішності, то мусимо ствердити, що, без огляду на те, яку фірмову марку причепимо американській зовнішній політиці, вона — протимосковська, бо звернена на затримання дальшого ходу російського імперіялізму.

Також ніяк не можна назвати русофільством, або навіть толерантністю супроти большевицької Росії протичервону акцію, яку провадив на терені ЗДА генеральний прокуратор кабінету през. Вилсона, А. Мічел Палмер. За словами історика Чарлза Бірда, він „під високим благословенням Вилсона провадив гарячу війну проти червоних". Подібну війну з большевицькою пропаґандою друкованим словом провадив у 1918-1920 рр. тогочасний міністер пошти през. Вилсона, Берлесон.

Наступні три президенти ЗДА — Гардінґ, Куліджі і Гувер — навіть не брали під увагу визнання „червоної безбожної тиранії" большевицької Росії, як законної державної влади, а зробив це щойно през. Ф. Д. Рузвелт у 1933 році.

Дальші події надто свіжі в пам'яті, щоб їх треба було перелічувати. Годиться, однак, пригадати, що американська публічна опінія стала одноцільним фронтом проти большевизму і московського імперіялізму внаслідок пакту Ріббентроп-Молотов у 1939 р. і московської агресії проти Фінляндії.

Щойно заанґажування всього державного пропаґандивного апарату під час війни за почином през. Рузвелта, його родини і котерії по боці „хоробрих російських союзників" встигло на якийсь час викривити традиційну лінію політики ЗДА супроти російського імперіялізму, яка від недавнього часу вертається назад у своє природнє русло.

(Кінець)

ПІДОЗРІЛА НЕВТРАЛЬНІСТЬ ІНДІЇ

Індія — молода держава. Щойно 20 лютого 1947 р. Англія проголосила своє рішення стягнути відтіль свої війська та адміністрацію і щойно 15 серпня 1947 р. уперше святковано в Індії День Незалежности. 26 листопада 1949 р. прийнято конституцію, яка встановлює Індію незалежною демократичною республікою і щойно 26 січня 1950 р. ввійшла вона в життя, залишивши Індію в сім'ї народів Комонвелту. Ненависть індійців до англійського панування така велика, що в конституції Індії не говориться про „Британський" Комонвелт, тільки про „Комонвелт народів".

Це молоде життя новітньої індійської держави стоїть в яскравій диспропорції до факту, що культура Індії — одна з найстаріших у світі і нараховує кругло 5,000 років. На переломі 16 і 17 сторіч англійці загніздились в Індії, а в 1774 р. призначено там першого британського генерал - губернатора, який згодом дістав титул віце-короля, для підкреслення спеціяльної важливости цієї колонії, потім домінії для британської корони. Коло пів сторіччя тривала активна боротьба індійських патріотів за визволення з-під панування Англії, боротьба повна драматичного напруження. Довговічність культури Індії, кількадесятирічні змагання до свободи, її величезна територія (1,221,800 кв. миль), друге в усьому світі після Китаю найчисленніше населення (357 мільйонів осіб в 1951 р.), врешті величезний успіх молодої республіки, що безкровно об'єднала в одну цілість під центральним федеративним урядом 562 колишні самостійні державки, — все це разом склалося на те, що Індія відразу почала грати велику ролю в міжнародній політиці. І грає її — з великою шкодою для вільного світу.

Конґресову партію Магатми Ганді і його найближчого учня теперішнього прем'єра Неру можна в дечому прирівняти до Куомітанґу Сун Ят-сена і його вихованця Чіянґ Кай-шека. Обидві ці партії були радше національно - революційним рухом, який охоплював усі елементи, ворожі чужинецькому володінню. Тому з одної і другої партії вийшло багато теперішніх комуністичних вожаків. Коли громадянська війна в Китаї чітко поділила нарід, чи радше його політичну верхівку, на два табори, в Індії постав курйоз, що між теперішніми „конґресівцями" — націоналістами появилося чимало діячів з найвиразнішими прокомуністичними симпатіями. Духовість сучасного індійця оформилась не тільки під впливом мозаїки релігії цієї країни і тисячолітніх традиційних обичаїв, але власне під впливом згаданої боротьби проти Англії з епохальною філософією Ганді. Колоніялізм став в очах індійців таким злом, що йому нема рівного. Тому індієць легко вбачає небезпеку імперіялізму там, де вказує Москва. В нинішній міжнародній практиці закордонна політика Індії дає віру Москві, що імперіялістичною є Америка і що треба підтримувати той китайський уряд в Пейпінґу, який проповідує гасло „Азія — для азійців".

Зрештою, Конґресова партія, яка у парляментарних виборах в лютому 1952 р. здобула 364 голоси на 489 місць у парляменті (соціялісти — 12, комуністи й інші дрібні групи — 27, решта — це посли з призначення), гостро поборює комунізм на внутрішньому терені, а під час недавніх виборів у провінції Андра в'язниці заповнились комуністами. Це не перешкоджає тому, що в закордонній політиці Індія раз-у-раз іде по комуністичній лінії, прикриваючись формально концепцією невтральности. Американська державна верхівка й американська вільна преса виказували досі величезну терпеливість у відношенні до щораз нових доказів активної співпраці Індії з СССР і комуністичним Китаєм на терені Об'єднаних Націй, в корейській справі, в справі Індо-Китаю, в проблемі роззброєння, в проблемі Формози і прибережних островів, проблемі Середнього і Далекого Сходу, Німеччини й НАТО, навіть на терені самого американського континенту, де також індійська дипломатія діяла не раз проти ЗДА. Цей терпець мабуть вривається. Близький до Державного Департаменту і Пентаґону тижневий орган „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 25 лютого ц. р. вмістив велику статтю п. з. „Керівний сівач неспокою проти ЗДА". Вся ця стаття звернена проти особи В. К. Крішни Менона. Вона втримана в надзвичайно гострому тоні і таврує його просто як особу, що ненавидить Америку, пливе у комуністичному річищі і „зробила собі бизнес з підривання Нмерики".

Крішна Менон їздив недавно до Лондону підбурювати лейбуристів проти становища ЗДА у справі Формози й прибережних островів. Водночас він скрізь, де тільки можна, осуджував Південно - Східній Азійський пакт, як ніби воєнний бльок проти „миролюбного" комуністичного Китаю. Він підбурює англійську лівицю проти Паризького договору. Він інтриґував в Південній Америці, стараючись забити клина поміж ЗДА і їх союзників. Тому, що Індія не була учасником Женевської конференції, він постарався дістати від індійського уряду якесь доручення до Міжнародного Червоного Хреста в Женеві, а опинившись там — непрошений вкрутився в кулюари Женевської конференції і відіграв позажну ролю, піддержуючи в імені Індії комуністичні претенсії до В'єтнаму. Тепер підбурює арабські держави не в'язатися з Заходом. Він був колись тісно зв'язаний з англійськими соціялістами і навіть називано його, як кандидата Лейбуристської партії до англійського парляменту. Через те має великі зв'язки з лівodemократичними й ліберальними колами Англії, а відкриває йому двері до всіх політичних і інтелектуальних кол Англії його опінія, як довголітнього близького приятеля Неру та його особистого спеціяльного амбасадора. Неру дійсно підтримує його і довіряє йому в такій мірі, що став недавно по його стороні в спорі проти власної сестри, амбасадорки Індії в Комонвелті, пані Пандіт. Крішна Менон має часті конфлікти з власними земляками і його не люблять в дипломатичних колах через його недискретність і напастливу та сварливу вдачу. Він м. ін. посварився з генеральним консулом Індії у Ню Йорку, коли був тут, як репрезентант Індії в ОН, але остаточно потерпів — консул, якого відкликали, приславши на його місце „Менонового чоловіка".

Гостра атака впливового американського журналу стоїть у зв'язку з газетними повідомленнями про те, що Крішна Менон має стати або офіційним міністром закордонних справ в уряді Неру, або членом уряду без портфелю з спеціяльною місією дорадника прем'єра в закордонних справах. Такий одвертий виступ американського журналу проти цього індійського політика напевне не допоможе йому в дальшій кар'єрі. Коли ж все таки, не зважаючи на виразно з'ясовану позицію до нього збоку ЗДА, Крішна Менон стане міністром закордонних справ Індії, то індійсько - американські взаємини підуть, як по груді. Зате в Москві і Пейпінґу радітимуть. Ясно, що в такій ситуації і при своїй вдачі — Менон не довго займатиме своє високе становище в Ню Делі, бо в Індії також є люди розважні і розумні.

Яр. Гр.

В ОБОРОНІ ЛЬВОВА

Треба було вітати появу, з нагоди 700-ліття Львова, книг про цей княжий український город, що їх видали видавництва „Червона Калина", „Говерля", „Київ" в українській мові у ЗДА — та в німецькій мові в Мюнхені, в Німеччині, в-во д-ра Гр. Прокопчука.

Тим, одначе, хоч ювілей відсвятковано, наші завдання не покінчені. Бо дасться відчувати брак публікації поважного твору в англійській мові, в якому б науково доказано й безсумнівно ствержено українськість Львова та західньо - українських земель і їх приналежність до одного, великого українського материка.

Потреба тим більша, що вчорашні загарбники, взявши собі за головний клич справу ревіндиканції свого стану посідання з-перед вересня 1939 року, ведуть перед англо - саським світом запеклу пропаґанду за включення західньо - українських земель до їх державних організмів, які мали б постати по розвалі большевії.

Східня Галичина, Буковина, Закарпаття, Холмщина, Підляшшя, Полісся, Волинь — ну й передусім очевидно „Львув", — повторюються з гістеричною впертістю як чільний політичний постулят польської, румунської, мадярської та чеської еміґрацій.

Зокрема, перед у тій пропаґанді веде польська політична еміґрація, яка, хоч розбита й розсварена, погоджується в одному: в потребі загарбання західньо - українських земель і включення їх до майбутнього польського „моцарства".

Ми звикли оцінювати як слід значення большевицької Москви в закріпаченні й винищуванні України, — одначе, не доцінюємо належно нашого ворога число два, Польщу, яка в минулому без скрупулів ділилася з нашими ворожими сусідами нашими землями, а тепер, ніби розперізаний шляхтич Заґлоба, кричить: „Давай Львів! Давай креси всходнє!"

Давай! — але кому? Є нотоpично відоме, що поляки не склали іспиту зрілости з уміння керувати своєю державою, — що в минулому довело до трьох розборів Польщі, а тепер до втрати її державности та окупації її большевиками. Одначе, треба теж признати, що поляки — були й є мистцями в робленні політичної пропаґанди та в приєднуванні собі союзників.

Розгін тієї їхньої пропаґанди захитався дещо в останнього часі, від появи таких книжок американських авторів, як: „Поленд — Вайт Ігел Он Ди Ред Філд" д-ра Самуела Шарпа й „Вудроф Вилсон енд Ребирс оф Поленд" Луїса Гершона. Одначе, поляки не припиняють видавати для англо - саського світу нову політичну літературу в англійській мові, де знову ж говориться про польські аспірації на український Львів та західньо-українські землі.

Переглядаючи книжку „Польоніка ін Інґліш" — видану польською римо-католицькою унією в ЗДА (Архів і Музей), — яка появилася в 1945 р. в Шикаґо, я начислив біля 1,350 чужих та польських прізвищ авторів, які написали поверх 1,500 наукових праць з різних ділянок польської тематики. Від року 1945-го дотепер, ця цифра заокруглиться 2,000-ма. Це все появилося в англійській мові. Речі переважно з ділянки історично-політичної. Речі про нас — українців, — але . . . без нас. Речі, які формують опінію англосаського світу про нас, чи краще — проти нас.

Чи не цікаво було б познайомитися ближче з такими авторами й творами, там же цитованими, як: „Ди Істерн Бандріс оф Поленд" — Бозвел А. Брусе, „Істерн Поленд", видання польського Конґресу Шикаґо 1944, „Ди Істерн Юроп" — Бутлер Ралф Лондон 1919, чи врешті польських авторів творів про нас: М. Фелінскі: „Ди Юкрейнісє ін Поленд" — Лондон 1931, Казімєрж Смоґожевскі: „Львов енд Вільно" — видавництво Фрі Юроп, Лондон 1944, чи видання урядового польського інформаційного центру в Ню Йорку 1944 — „Провінц оф Львов, Гісторі оф Львов віт мепс" — і т. п.

Це тільки незначний дріб із повені польських пропаґандивних публікацій, вістря яких звернене проти нас.

Польський наступ іде не тільки тут, по цей бік залізної заслони, але й там, у сателітній Польщі Берута, польські публіцисти намагаються оклеветувати нас. Їх статті, книжки знаходять серед

(Закінчення на ст. 3-ій)

П. Шандрук

ЦЕ БУЛО ТАК!

(Про мою розмову з генералом Власовим, про Український Національний Комітет та про 1-шу Українську Дивізію)

(2)

I.

Насамперед мушу виразно ствердити, що не лише під кінець 1944 р., у часі творення УНКомітету, але вже в 1940 р., я бачив поразку Німеччини і з цим не ховався — навіть, коли сидів за протекцією „друзів-українців" (про це писатиму окремо) в ізоляції в Мокотовській в'язниці у Варшаві, то про це виразно сказав тому слідчому в Гестапо, що мене допитував, пояснюючи свою думку фактами поведінки німців у Польщі.

Український Національний Комітет, як видно з його декларації з 17. 3. 1945., постав „з волі українського громадянства". В той спосіб я уникнув заанґажування в цю трагічну справу уряду УНР і наших політичних організацій.

Декларація Українського Національного Комітету

„З волі українського громадянства, що перебуває на території Німеччини та в союзних з нею країнах, створено Український Національний Комітет.

Покликання до життя Українського Національного Комітету — це нова сторінка в суспільному житті українського громадянства, що, глибоко пройняте любов'ю до рідної землі, хоче бачити свою батьківщину звільненою від свого наїзника.

Український Національний Комітет є виразником цих прагнень громадянства і твердою ходою йтиме по шляху, що веде до створення Національної Суверенної Держави.

Тому Український Національний Комітет приступив до організації Української Національної Армії, що має відновити збройну боротьбу за українську державність. Українська Національна Армія, в українській уніформі, під освяченими попередньою боротьбою національними прапорами, з власним українським командуванням, буде стояти під ідеологічно-політичним проводом Українського Національного Комітету. В склад її увійдуть передусім українці, які перебувають у німецькому війську та в інших військових та поліційних формаціях.

До майбутнього державного будівництва повинна стати сильна духом і тілом, глибоко національно усвідомлена українська людина. Тому Український Національний Комітет подбає про правний захист усіх українських громадян у Німеччині, зрівняння робітників у правах з усіми громадянами державних націй, а передусім про розгорнення над ними якнайширшої релігійної, моральної, культурної та матеріяльної опіки.

Чужі довголітні кордони, що лежали поміж поодинокими українськими землями, витворили різниці в думках і діянні. Це мусить зникнути у спільному марші до спільної цілі.

Український Національний Комітет хоче прискорити цей процес об'єднання українських душ не тільки в широко закроєній виховній акції, але теж українським соборницьким підходом до кожної справи.

У своїй роботі Український Національний Комітет буде співпрацювати з Національними Комітетами інших поневолених большевиками народів, які борються так само, як і український Нарід, за своє самостійне і вільне життя.

І він виконає їх з певністю, якщо кожна свідома українська одиниця віддасть усі свої сили у спільне змагання за спільну перемогу.

Постій, 17 березня 1945.

Ген. штабу ген.-пор. Павло Шандрук, голова УНК, Проф. д-р Володимир Кубійович, Заст. голови УНК, Адвокат Олександер Семененко, заст. голови УНК, Інж. Петро Терещенко, в. о. ген. секретаря УНК. "

Як видно з тексту декларації, жадним словом у ній не згадано про якінебудь взаємовідносини УНКомітету з Німеччиною, і з цього приводу я також мав різні й досить тяжкі переправи, але зі свого становища не зійшов.

II.

На першому пляні стала тоді справа взаємин з Комітетом генерала Власова. Доводилось розмовляти на ці теми з різними німецькими всевладними особами. Я поставив справу формально, незалежно від ситуації, так: Власов є головою Російського Комітету, а я є головою — Українського Комітету. Коли Власов задеклярує офіційно свій desinteressement в українському питанні й розв'яже українську секцію в своєму Комітеті, що складалася з малоросів, ми можемо, в інтересі боротьби зі спільним ворогом, узгіднювати — (цим я показував bonne mine au movais jeu) нашу політичну та мілітарну діяльність, для чого обмінюємося зв'язковими або навіть „послами". Довелося ті міркування, уарґументувані нашими політичними постулятами, укласти на письмі, при чім проєкт укладено за допомогою пп. інж. О. Бойдуника й д-ра В. Стахова, але я з проєкту зовсім скреслив прізвище „Власов", залишаючи назву „Російський Національний Комітет".

Для того, щоб виконати завдання, які ставило перед УНКомітетом наше громадянство, треба все ж було якось договоритися з німцями. Треба було, щоб вони погодилися признати за Комітетом право екстериторіяльної репрезентації та респектувати вимоги й зарядження Комітету відносно українців, яких ще на решті німецької території було за їхньою статистикою біля 220,000 вояків та 3,700,000 робітників. Але власне німці узалежнювали це цілком від підпорядкування Власову, хоч би лиш деклярaтивно. Нарешті стараннями д-ра Ф. Арльта справа ця опинилася в Міністерстві Закордонних Справ, де її мав вирішити радник міністерства Гільґер. Він призначив конференцію зі мною на 3. 1. 45. — Між присутніми було різних 12 німців, в тому числі й наші прихильники д-р Ф. Арльт, полк. Вольф, і радник Фляйшер. Гільґер, балтійський німець, свого часу високий урядовець царської Росії, одружений з московкою, говорив зі мною по-московськи, а радник Фляйшер перекладав для решти на німецьку мову. Права рука Ріббентропа, Гільґер поставив справу категорично, навіть з тоном загрози. Я теж категорично відповів — ні! Понад три години тяглася конференція й скінчилася дипломатичною пропозицією д-ра Ф. Арльта, що надалі він провадитиме зі мною „кулуарні" розмови.

Дня 27 січня полковник Л. Вольф зголосився до мене і сказав: „Чи не бажаєте, Пане Генерале, говорити з генералом Власовим — може до чогось договоритеся." Я відповів: „Якщо Власов далі хоче, щоб УНКомітет був йому підпорядкований, то я не маю про що з ним говорити". Тим часом, за устійненою практикою, ще того самого дня я побачився з репрезентантами ОУН (під проводом полк А. Мельника) і вони апробували мою позицію, додавши цілком одверто: „Пане Генерале, Ви вояк, не маєте належної політичної (діялектичної) підготовки і Власов може Вас обкрутити". На другий день я мав можливість побачити репрезентацію ОУН (під проводом Ст. Бандери), яка зайняла цілком протилежну позицію і вимагала, щоб я побачився з Власовим і довів йому, щоб він не втручався в українські справи — „ми не боїмося, що він Вас обкрутить, а говорити треба з ворогом, щоб знати, чого він хоче." — Тоді вже, сказати правду, в мені заговорила амбіція, а що я мав carte blanche від уряду УНР, то пішов за голосом більшости і згодився на побачення з Власовим, повідомляючи про це телефонічно д-ра Ф. Арльта. Отже категорично спростовую твердження Д. Ґерре, що я „знайшов дорогу до нього (Власова)". Не з моєї ініціятиви відбулося те побачення — лише або з ініціятиви німців, або з ініціятиви самого Власова, що могло бути інспіроване Гільґером або Креґером.

Завжди актуальний лист Ів. Сенченка до О. Копиленка

Милий Олександре.

Пишу Тобі, бо заздрю всією душею, прикутий до редакційного стільця і немогущий, переповнений різних турбот, довести свої справи до краю, котрі, цебто справи, турбують мені голову вже кілька літ і про які, цебто справи, я хочу погомоніти з Тобою і поміркувати тут. І так ти мандруєш. Але чи не дивно тобі здасться, що свою роботу ти почав саме з того кінця, де я її торік залишив, завершивши, таким чином, перший уступ підказаного життям програму порайонового вивчення наших республіканських просторів. Аджеж воно, слово чести, цікаво складається! Минулого року я об'їздив східню частину Озівського моря; ти тепер вздовж і впоперек перекраяв западню і таким чином приєднав до моїх знань — Таганрогу, Маріуполя, Бердянки, Єйська свої знання — Генічевського, Керчі, Тамані, Вірючого острова та Темрюка. Чи не здасться тобі, друже, що ця випадковість має в собі щось таке, що треба узаконити і возвести до принципу? Я говорю про потребу плянового вивчання нашої країни з точки зору письменницьких інтересів. Правда, на думку великого критика сучасности — Володимира Коряка — це не абиякий злочин, бо він таки, не злочин, а Володимир Коряк, міцно переконаний, що всіляко пропагований тепер мистецький засіб, відомий під іменем „поновлення" на Україні і „острансіня" в РСФРР, може з поспіхом замінити живе поновлення і збагачення фантазії, емоцій та знання життєвих фактів допитливого письменника-мандрівника. Так думає Володимир Коряк. Інакше для чого б він так галасливо запевняв, що ця Україна вже всім відома, як п'ять пальців і питання про її дослідження є не що інше, як тяжкий ідеологічний ухил. Так от. Що ж таке бо єсть уславлений віднині прийом поновлення? Вчені люди відповідають на це так. Поновлення то єсть прийом дивитися, а значить і відображати річ — знайому так, ніби вона є абсолютно нікому незнана і невідома. Ось так говорять наші теоретики. Але чи не здасться тобі, Саша, що їх устами рече Кабінет, справжнісінький Кабінет, огороджений із усіх сторін найтяжкішими мурами?

Ці мури треба штурмувати, треба їх повалити к лихій годині, щоб було просторіше для живої думки і літератури, гаслом якої завжди було, є і буде: поновлення і виростання за рахунок невідомого, через його урозуміння і виображення в мистецтві. Інтерес, який пару десятків літ суспільство мало до Горького, Гамсуна, Винниченка і Олеся, і базувався на цьому. Нові, невідомі до того теми, ідейні і життєві факти інши вкупі із новим стилем, із повнокровними прийомами, завдання яких, цебто прийомів, оформляти хаос нової психологічної формації суспільств, цебто, зрештою, невідомість. Засіб же „поновлення", в межі якого деякі наші критики прагнуть втиснути сучасну літературу, являється в ті часи, коли починає засипати суспільна думка, коли замість жадання і живих рухів трепетливого серця йде поступовий наступ на пізнання та вивчення живого життя. Настає доба догмату, непогрішимих положень, готових і раз на завжди даних зразків. І от тоді, коли завмирають одзвуки боротьби за живе слово образів і композиції, тоді і підводить голову прийом поновлення: треба ж показати настогидлі речі так, щоб була хоч-яка ілюзія новизни. Ні, Саша, ми воліємо краще показувати незнайомі речі, але так, щоб вони стали рідні і знайомі. Тому хай живе плянове вивчення „невідомої" української землі. Всяка стилізація (а таку несе зі собою оновлення) є вже скептична зі своєї природи. Здорове ж захоплення (а несе його вивчання невідомого) — розхристане, барвисте, невклемезне, але свіже і п'янючо плямисте!

Ось Озівське море, або, як його називають всеукраїнська калюжа. Таке сіре, ніби безбарвне, але скільки воно подарує моментів справжнього захоплення тим, хто підходить до нього чесно і з одкритим серцем. Чи зустрічав ти, мандруючи там, молодицю рибальчиху з кубанського берега або цьогорічну красуню на кубанському березі, коли вона, ота рибальчиха, сильна і смілива, обсмалена сонцем, захлюпана солоною водою — після триденного шарпання „низовкою", впевнено і крепко прямує свого баркаса в затоку. Уяви поруч неї нашу суходільну молодицю, яка за найбільшу подію свого життя вважає невеличку ночівлю десь у степу за п'ять верстов від свого захисного куточка. Тому для мене ясно й зрозуміло, що там, де ти будеш писати про ту селянку всім відому і перевідому, ти — бо інакше тобі буде нудно — будеш намагатися малювати її як щось „невідоме" і підеш через спосіб „поновлення" шляхами скепсису і стилізації, бо здасться тобі, що тільки в цей спосіб ти з честю можеш вийти із боротьби з таким матеріялом. Але зовсім інша справа із цією рибальчихою, якої ні ти, ні суспільство до цього часу абсолютно не знало і яка лише самим фактом свого існування розбуркує цікавість і захоплення. Тут ти зіткнувся із самим життям, соковитим і повнокровним. А що воно має своє власне оточення, свої закони, звичаї, мову, номенклатуру, свої краєвиди і неподібність до того, що вже ти знаєш, то й засоби твої, і твоя мова і твоя емоційна напруженість виллються у форми, скільки оригінальні, скільки і яскраві. Тут будеш шукати і шляху до свого власного стилю, і до стилю своєї доби (яка, зрозуміло, складається із сукупности стилів окремих письменників). І от тут починається надзвичайно широке поле для експериментів, спроб. Ти тільки уяви! Кожен територіяльний шматок нашої країни являє собою із усіх боків: з природного, економічного, національного, побутового, історичного, якусь окрему суцільність, пронизану якимсь, сказати б, своєрідним духом, гамою асоціяцій, що зв'язують нас із якимись визначними вершинами історії даного району. Ти мене зрозумієш, коли уявиш, що поруч із районом Озівського моря стелиться з короткою, але бурхливою історією — Донбас, поруч Донбасу з іще коротшою, але бурхливішою історією, Дніпрельстан, а поруч із тим, стара Київщина, Поділля, Волинь, повільна Полтавщина й експансивна Одеса. Тому зрозуміло, що ставши за об'єкт літературного твору, кожен із цих районів, при умові, що письменник старанно і свідомо поставиться до розв'язання своєї проблеми, вже темпом свого сучасного життя, чи романтичними фарбами історичного минулого, — потребує для себе, я сказав би, окремого стилю. Бо справді, не можна, та й неможливо, тим самим стилем писати про Одесу, як і Золотоношу, про Озівське море, як і про уславлене Ворскло. Коли правда всьому, що я говорю, тоді можна погодитися із зауваженням Спенсера, який думав і висловлював настирливе бажання, щоб кожен окремий письменник умів володіти не тільки окремими літературними жанрами, але й навіть окремими стилями. Він бо вважав, що одноманітній стиль літератора є наслідок просто його обмежености. Навпаки, високо розвинена людина одинаково вільно в разі потреби може використати усі їй відомі літературні стилі. Правда, це не те, що нам треба, бо в кожній епосі властивий і свій стиль, і ми його шукаємо і для своєї, але для урізноманітнення літературних засобів цей принцип можна було б ухвалити, та не тільки ухвалити, а й застосувати практично. Особливо, на мою думку, це дало б ефектні наслідки, в роботах історичного характеру, яких, цебто історичних робіт, у нас покищо немає, але які повинні бути, бо зрештою в своєму розпорядженні ми маємо одну із найяскравіших історій у світі.

Отже ж спробую синтезувати свої думки. Стиль не є щось застигле, дане раз на завжди, а — навпаки, він є категорія рухлива, постійно змінна, як фундація окремого об'єкту приложення письменницької сили. Це справедливо в застосуванню як по координаті просторовій, так і по координаті часовій.

На цьому, милий Саша, я й кінчаю. Пробач за можливу заплутаність, темноту і неясність окремих місць, це бо є наслідок почасти похапливости, а почасти притаманної нам усім ліричности за рахунок уміння точного теоретичного мислення.

Твій Ів. Сенченко.

(„Літературний Ярмарок", книга сьома (137), червень, 1929).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Шкільна Ялинка.

Українознавча школа при Свято-Троїцькій Парафії У. А. П. Церкви в Ню Йорку в неділю 16 січня 1955 р. в новому приміщенні Студії Авраменка влаштувала для дітей Ялинку.

Були присутні Високопреосвященніший Архиєпископ Ігор, настоятель парафії о. Протопресвітер Сагайдаківський, багато батьків, гостей та дітей дошкільного віку.

Присутніх привітав керівник школи проф. Спільниченко, підкреслюючи величезне виховавче й моральне значення такої Ялинки. Шкільна ялинка, а ще коли вона обставлена якимись ефективними сценками, робить на дітей надзвичайне враження, які залишаються на ціле життя. Оправдуючи ці слова процитував з якогось віршика: „Далеких літ солодкий спомин у старших палає в очах"...

Програма складалась з деклямацій вдало підібраних віршів, присвячених ялинці, колядок та монтажу „Срібна Зірочка". Атмосфера була створена проста-родинна. Діти навіть дошкільного віку, виходили на сцену й сміло, непримушено деклямували вірші.

Дуже гарно проспівав шкільний хор колядки, а вже направду великий ефект зробив монтаж „Срібна Зірочка". Коли на сцені з'явилися Сніженки, а за ними Дід-Мороз, а далі Зима, Снігуронька і Срібна Зірочка, не тільки діти були захоплені, але й старші. Матері до сліз були розчулені, коли вперше побачили на сцені своїх дітей-артистів у тій чи іншій ролі.

Монтаж закінчився хоровою піснею присвяченою Ялинці, яку співали всі присутні діти і великі і малі, взявшися за руки і сплівши коло довкруги Ялинки.

Батьківський Комітет приділив скромні подарунки для всіх присутніх дітей, які на закінченні роздавав Дід-Мороз. Зайво говорити, яке глибоке враження робив на дітей Дід-Мороз, до якого діти підходили з певним острахом і запевняли його, що вони і чемні і слухають тата й маму і обіцяли бути чемними... При цьому не обійшлось і без комічних сценок.

На цьому закінчилась вечірка. Підкреслюємо, що атмосфера була така мила, що просто не хотілося розходитись.

Закінчуючи цей коротенький опис шкільної імпрези, одне можемо сказати: Шкода, що такі дитячі вечірки дуже рідко відбуваються. Токі товариські дитячі вечірки не тільки дітей зближують і виховують, але зближують і батьків.

І. К-н.

Клівленд, Огайо

Піврічний попис учнів У.М.І.

Найбільш прийнятою формою інформування українського громадянства про мистецьку діяльсість наших осередків — це рецензії, що в основі є збіркою компліментів для виконавців та співучасників імпрез. Рецензія повинна бути об'єктивною клясифікацією зусиль і праці виконавців. Чим важче буде мистцеві, аматорові чи учневі, дістати дохвалу в рецензії, тим більші будуть можливості піднести рівень нашого мистецького життя. Неґативні наслідки взаємного адорування вже даються відчувати. Наші аматори: солісти, диригенти і їхні хори починають дійсно вірити в силу друкованих похвал і перестають працювати над собою. Внаслідок того відчувається деякий застій в розвитку мистецького життя.

Інституцією, що стоїть на сторожі нормального розвитку українського мистецтва, зокрема музичного, є Український Музичний Інститут із його відділами. Маючи на увазі його важливу функцію в формуванні українського музичного мистецтва, я вважав за відповідне дати якнайбільш об'єктивну оцінку одного із показників його осягів, що ним є піврічний попис його учнів.

В пописі учнів У.М.І. — відділи: Клівленд і Лорейн — що відбувся дня 13 лютого ц.р. в залі Українського Народного Дому, взяли участь учні слідуючих кляс: Клівленд: форт.: п-і І. Винницька, п-і М. Грушкевич, п. Ю. Олійник, п. Я. Варнич, п. М. Шияи, Лорейн: п-і Д. Микита. В першій частині виступали учні І і II нижчих курсів. Вирізнялись своєю музичною інтеліґенцією учні: Х. Штайнберг, Л. Стецяк, З. Кришталович, З. Німилович, М. Мацюлинська і М. Савчак. В другій част. учні відограли чисто й музикально, хоч в дещо за повільному темпі 7 колядок. (6 — Соневицького, 1 — Мельника). Третя частина була пописом учнів III, IV н. і II с. курсів. Належало б відзначити слідуючих учнів: Н. Горалевська, М. Грушкевич, А. Олінкевич, А. Вігун, О. Плюйко.

Слухаючи учнів фортепіянової кляси, можна було вичути у ПП педагогів слідуючі тенденції: П-і І. Винницька кладе основний натиск на зрозуміння учнем змісту й ідеї твору, виразно підкреслюючи мельодійні, ритмічні і динамічні прикмети творів. П-і М. Грушкевич, п-і Д. Микита і п. Ю. Олійник звертають увагу більш на технічну сторінку гри. У їх учнів вичувається обмежування діяпазону динамічної скалі від меццофорте до форте. В характеристиці методи навчання в скрипкових клясах обмежуся лише до завваг принципового порядку. Відомо, що основною проблемою гри на смичкових інструментах є чиста інтонація. Неопанування „позицій" і переходів до позицій змушує учня до шукання тону шляхом „лізандо". З тих самих причин є рішуче невказаним в учнів надмірне „вібрато". Згадані неправильності гри, які в ніякому разі не могли появитись в учнів внаслідок неосвоєння зі сценою чи за низько строєного фортепіяну чи незіграности із супроводом, виступали консеквентно в учнів п. Я. Варнича. Скрипкова кляса п. М. Шияна, репрезентована 2-ма учнями, виявила іншу методу, вислідом якої вичувалась в учнів відсутність вище згаданих хиб.

Не зважаючи на те, що піврічний попис не міг дати повної картини дійсного стану навчання, бо поважна кількість учнів не явилась на пописі з причини хвороби, можна ствердити, що методичне ведення учнів стоїть в загальному на належному рівні і дається замітити значний поступ у порівнянні з попереднім роком. А тому вважаю, що відділи У.М.І. в Клівленді та Лорейні вповні відповідають своїм завданням і є на шляху до дуже добрих осягів в майбутньому.

І. Л-к.

Шікаґо, Ілл.

На хвилях етеру...

Як часто саме тепер на сторінках нашої преси читаємо про українські радіопередачі та їхню важливу ролю в нашому культурному житті. Щораз частіше появляються звідомлення з праці поодиноких радіопередач в різних осередках нашого поселення та думки і побажання, як вислів зацікавлення тією справою ширших кругів нашого громадянства. Нічого дивного. Радіопередачі — це така важлива і конечна ділянка культурного життя кожного народу, як часопис, театр, кіно, концерти тощо. Сьогодні годі собі уявити якінебудь прояви культурного життя без радія.

Українські передачі з цікавим й культурним змістом, добре підібраними і гарно переданими літературними передачами, з доброю музикою, піснею — зв'язують слухачів з рідним словом, культурними надбаннями нашого народу часом більше як довгі промови, мітінґи тощо.

Товариство „Самопоміч" в Шікаґо, доцінюючи вагу і значення таких передач, покликало до життя Український Радіокомітет літом 1950 р. як громадську установу, що її головною метою є не доходовість, але заповнення тієї прогалини, що давалася відчувати серед такої великої нашої громади, позбавленої місцевої преси, літературно-мистецького клюбу тощо.

Передачі ці існують з того часу (з деякою перервою) вже чотири роки і надаються двічі в тиждень: кожного вівтірка і п'ятниці від год. 7,30 до 8-ої вечора.

В цих передачах відмічуємо окремими програмами традиційні церковні празники, окремі програми присвячуємо роковинам великих подій з нашого минулого й теперішнього і тим в'яжемо наших слухачів з минулим та заставляємо жити й цікавитися теперішнім життям. В цій ділянці йде співпраця з товариствами й організаціями на терені Шікаґа, які час до часу подають звідомлення з праці та цікаві гутірки чи запримічення, репортажі і заклики.

Окрему увагу звертаємо на літературні передачі, окремі проґрами для дітей і юнацтва, часто з участю дітей, та для старшої молоді. Ряд окремих гутірок присвячуємо нашим залишенцям, закликаючи все громадянство до жертвенности для них. Далі: Національний Фонд, українські видання — друковане слово, зокрема кілька окремих гутірок присвячено появі дитячого журналу „Веселка".

З новим роком розпочато надавання окремих передач вояцьких, що їх переводить об'єднання б. вояків.

Кожний прояв загальноукраїнського життя нашої громади знаходить свій вислів у нашій програмі і тим віддзеркалює настрої та сподівання нашої іміґрації, зміцнює віру в наше майбутнє та заставляє нас працювати жертвенно і безкорисно для нашої загальної справи.

Ходить тільки про те, щоб широкі круги нашого громадянства доцінили значення і вагу такої громадської радіопередачі і своєю співпрацею несли моральну та матеріяльну піддержку цій програмі, що є одинокою громадською програмою на терені Шікаґа.

З вірою, що наша праця, що її ведемо без найменшої матеріяльної користи, знайде повну піддержку серед всього загалу — ми вступаємо в новий рік нашої праці.

Вступаючи в цей новий рік, ми свідомі того, що праця та покищо є скромна і тут і там є деякі недомагання, не всіх можна все задоволити, але вона щира і муравлина. Радо все вітаємо щиру пораду, добру фахову критику від щирого українського серця, яке радіє життям і працею кожної нашої установи, її ростом та успіхами. Така критика є корисна, будуюча і помагає нам в тій відповідальній праці.

Український Радіокомітет Т-ва „Самопоміч" очолює п. В. Тимцюрак. В ділянці адміністративній працюють пп.: М. Климкович, Вигінний, Михалович. Підготовою програми і переведенням її займаються: Рома Дзюбинська, Богдан Наконечний і Богдан Рубчак.

М. О.

Дітройт, Міш.

Дітройт під знаком одного Шевченківського свята

О, Боже, вразуми народ,
Єдина бо єси надія —
Традиції свої святії
Безчестять люди з года в год.

Так молився за Дітройт О. Сип у „Свободі" з дня 18 лютого ц. р. і може та молитва причинилася троха до того, що Дітройт в цьому році буде мати тільки одну Академію в честь Т. Г. Шевченка. Хіба би... ох, коли б не вимовити в злу годину. Від давніх літ наші громадяни в Дітройні віддавали рік річно пошану нашому Генієві, влаштовуючи свята-академії, раз кращі, раз слабші, на що їх було стати. Були не раз дуже величаві з „Думкою" або іншими хорами, при співучасті визначних солістів. Дітройт чув при тій нагоді найкращих бесідників, які в той час перебували на американській землі. Ініціяторами у влаштуванню Шевченківських свят були не раз поодинокі організації, з якими співпрацювали інші, однак була б в тому часі єресєю думка, робити друге свято чи то з любови чи ненависти до ініціятора. Від кількох літ Дітройт сам від себе, чи може пішов за другими блудними вівцями, ввів моду дублювати свята в той самий день, годині і на одній вулиці. Один Народний Дім був більше порожний, друга Чадсей Гай Скул більше повна, чи навпаки, а запрошені ті самі американці на оба свята крутили лише головами. Наші патріоти користали з того: „два свята, не знаю на котре йти" — а були й такі, які зі сорому сиділи дома. Були роки — виїмки, коли сідали разом і тоді було одно свято з набитою залею, добрим доходом і сльозами радости в очах публіки. Однак приходила нова управа і ми чули: „нас не обходить, що стара управа зробила" і танець йшов далі. Громадянство починає гостро реаґувати на той стан, в якому знаходиться Дітройт. Може і то причинилось до того, що Дітройт буде мати лише одно Шевченківське свято, яке влаштовує Федерація А. У. в авдиторії парафіяльної школи при Коммор, при співучасті Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, яка щороку віддає в той спосіб шану своєму Великому Патронові. Одне свято — радісна новина для всіх і для тих, що не люблять двох свят, і для тих, що не знали, на котре йти. Треба сподіватись, що цілий Дітройт буде на святі і в патріотичнім настрою віддасть пошану Шевченкові, який так гаряче бажав єдности народу.

Іван Білоус

● У розшуках бельгійського пасажирського літака, що пропав недалеко Риму, брали участь 30 американських та італійських літаків і окремо 4 гелікоптери. Літак віднайшли в гірському провалі. Всі 29 пасажири й члени залоги згинули.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СУМНІВНЕ ПРОСЛАВЛЕННЯ

У „Свободі" з 3-го березня була надрукована надіслана, як це зазначено, ще 6-го лютого статтяп. А. Гудовського п. з. „Пам'яті І. Дубинця", написана з нагоди роковин смерти того благородного громадянина і діяча. Уже так водиться, що коли вже пишеться про заслужених Покійників, то на це, щоб їх звеличати, прославити, вказати на їхні чесноти і заохотити інших, щоб брали собі з них приклад. Це, звичайно, міг мати на думці і автор згадки про сл. п. І. Дубинця, бо інакше був би статті не писав і не висилав. Але з того, що він написав, виходить радше щось цілком протилежне, що він міг мати на думці. П. А. Гудовський вважав бо за відповідне прославити пам'ять покійного І. Дубинця зневагою та виступом проти інших. Ставляючи сл. п. І. Дубинця за приклад іншим, автор згадки не тільки що сам не бере собі з нього того прикладу, головно з його скромности, толеранції та вирозуміння, які цілком слушно підкреслює, як великі чесноти Покійного, але сам ще й прикривається його пам'яттю та його авторитетом і чеснотами на те, щоб виявити свою власну крайню нетерпимість і нетолеранцію та „переїхатись" по немилих йому особах і поняттях, користуючись при тому ще й арґументами і твердженнями, які не мають нічого спільного ані з пам'яттю про пок. І. Дубинця, ані, здається, з дійсністю. Запит: чи треба використовувави такі нагоди, як роковини смерти заслужених діячів, на те, щоб самому зневажати інших, живих ще? Чи це справді вшановує світлу пам'ять Небіщика?

Так то часом трапляється, що дописувачі, самі затроєні партійною нетерпимістю і партійним антаґонізмом, роблять медвежу прислугу тим, яких вони хотіли б прославити і яким таке прославлення належиться в першу чергу за те, що вони не були так засліплені антаґонізмами, як ті, що беруться їх прославляти після смерти. Це можна сказати і про статтю п. А. Гудовського, що мала звеличати пам'ять заслуженого для громади і народу покійного Ів. Дубинця, а викликала в читача тільки несмак і огірчення.

Бруклин, 5-го березня 1955.

В. М-ко.

Від Редакції: Цілком погоджуємось з цим голосом читача та вважаємо, що поміщення допису п. А. Гудовського було радше недоглядом.

ЧИ ДІЙСНО АМЕРИКАНЦІ НЕ РОЗУМІЮТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ?

В передовій статті „Свободи" з дня 1-го лютого п. з. „Українська правда в поході" згадується, що один з дописувачів Свободи дякує Богові, що американці не розуміють української еміґраційної преси з її партійними помиями.

На мою думку це неоправданий оптимізм. Правда, американський загал української преси не читає. Зате урядові чинники в компетенції яких лежить слідкувати за українськими справами, без сумніву всю українську пресу читають та роблять з неї відповідні висновки. Рівнож наші „приятелі" з московського чи польського табору пильно читають нашу пресу та звертають увагу міродатним американським чинникам на все, що може кинути від'ємне світло на нас.

Тому, не потішаймося, що нас хоронить від цікавих американських очей мовна „залізна куртина". Взаємні денунціяції та взагалі наші внутрішні суперечності, хоча мають місце на сторінках нашої преси чи на терені наших організацій виходять поза мури нашого ґета та шкодять не лише тим установам, але й цілій нашій справі.

Д-р Роман Верес.

ДРУКАРСЬКІ ПОМИЛКИ

У статті **„Початки Львова і коронація Данила"** („Свобода", з 23 і 24 лютого, чч. 35-36) слід справити такі друкарські помилки:

„половина 40-их рр. XII ст." на **XIII ст."** (13); чернівецького" на **„чернігівського князя"**; „листувалися Романовичі з папою в **1247-48** рр." (а не як надруковано: „1241-48рр."); „ливонського, еспанського й пруського" на „ливонського, естонського й пруського". Ця помилка нагадує таку саму помилку в органі УСС „Самохотник" весною 1917 р., коли ще до пресової Кватири УСС не дійшли вістки про утворення Української Центральної Ради у Києві; „Самохотник" подавав вістку про автономні змагання маленької Еспанії (помилково замість „Естонії") і запитував, що робить Україна? Львівський щоденник „Українське Слово", маючи вже відомості про політичні змагання українців у Києві в хвилині, коли до його редакції надійшов стрілецький „Самохотник", замітку „Самохотника" подав у своїх „новинках" під іронічним наголовком: „Не вчи, сину, тата кохати".

М. А.

JOIN + SERVE

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК

Відд. 362 УНС Брістол	$10	М. Німець, Пітсбурґ	2
С. Ґадач, Торонто	6	Ф. Кавчак, Джанстави	2
Відд. 423 УНС, Шикаґо	5	О. Осередчук, Едґелі	2
В. Коріньовський Ст. Кет.	5	М. Масний, Брістол	2
Л. Мандзюк, Джерзі Сіті	5	М. Лещак "	2
Н. Городовенко, Монтреал	5	І. Демків, Ню Йорк	1.40
А. Василік, Пітсбурґ	5	А. Федоляк, Ню Йорк	1.40
В. Андреїв, Торонто	3	Я. Татомир, Едґелі	1
Л. Яськів, Елизабет	3	В. Олексяк, Джанстави	1
В. Воркевич, Тімміне	2.50	П. Бандровський "	1
К. Кобаса, Гемтремк	2.20	Н. Шибінський "	1
Т. Стельмах, Гемтремк	2.00	М. Свинаренко, Ню Йорк	1
В. Гіль, Джерзі Сіті	2	Д. Дзіґалова, Омага	1
Прот. Г. Хомицький, Скрентон	2	М. Поточняк, Нюарк	1
Б. Семців, Вашинґтон	2	А. Терещенко, Бруклин	1
М. Мальґівський, Гадсон	2	М. Турльок Бремонд	1
М. Голойда, Шикаґо	2	П. Гавриленко, Гавстон	1
М. Мартинюк, Олифант	2	З. Круцько, Вінніпеґ	1
Т. Козопас, Елирія	2	М. Кастранець, Клівленд	1
С. Небожинський, Бруклин	2	Т. Залеський, Торонто	1
М. Бобеський, Сиракюз	2	А. Старко, Дітройт	1
Інж. П. Твердохліб, Рачестер	2	Г. О. Сливинські, Дітройт	1
Т. Янковська, Мінеаполіс	2	Д-р Я. Левицький, Трентон	1
С. Старух, Мілвіл	2	І. Зінченко, Филадельфія	1
Т. Юрків, Бофало	2	З. Рудавська, Ст. Павл	1
Г. Михальчук, Монтреал	2	С. Чміль, Перу	1
І. Малюк, Шикаґо	2	о. М. Федорович, Ембридж	1
І. Гадзіма, Ст. Луїс	2	Р. Дідур, Торонто	1
Г. Стоякевич, Ґайстави	2	Т. Кухар, Торольд	1
І. Коровицький, Клівленд	2	П. Пономарчук, Торонто	1
Н. Корчак, Дерри	2	І. Волощук, Филаделфія	1
Ф. Ессіґ, Ґері	2	П. Хімяк, Шикаґо	1
О. Кисілевський, Ню Йорк	2		
С. Купчин Кемден	2	Разом	$145.50
С. Ячмінська, Шикаґо	2		
В. Романишин, Вілмінґтон	2		
О. Судомляк, Монтреал	2		
І. Заставний, Гартфорт	2		

В попередньому списку подано замість Василь Ковальчик $5, Відд. 370 УНС в Ню Гейвен, Конн.

В ОБОРОНІ ЛЬВОВА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тутешньої польської еміґрації корисний відгомін, і ми бачимо тут таке явище, як то заряд округи Польської Армії Крайової в ЗДА передає друковану в совєтській Польщі протиукраїнську статтю американському об'єднанню польської преси для передруку. Означає те, що у „шляхетному" ділі оклеветування українців подав руку польський націоналіст польському комуністові.

В році 1951 появляється англійською мовою книжка бувшого міністра підпольного польського уряду в 1945 року д-ра З. Стипулковського п. з. „Інвітейшен ту Москав". У ній автор представив неправдиво, як то „дика" українська дивізія СС-ів, мордувала масово під час варшавського повстання поляків. Коли взяти під увагу, що передмову до цього твору написав англійський історик і вчений Тревер - Ропер, який назвав цю книжку „знаменитим провідником у справах Середущої і Східньої Европи", — і коли про цю книжку появилося поверх 120 корисних рецензій і статтей, — то мусимо ствердити, що польська брехлива пропаґанда прот инас перейшла свої звичайні межі, а стала для нас загрозливою і небезпечною.

Тій польській пропаґанді ми протиставляємо дуже мало або нічого. В нас накликається до „скорочування фронтів", — підхоплюється сентиментально - зворушливі поезії Юзефа Лободовського, його „Золоту Грамоту" та пляни про українсько-польський кондомініюм на „Зємі Червєнской" і т. п.

Тим то треба радіти, що рік тому, постав у Ню Йорку наш Інститут Дослідів Польських Відносин, який поклав собі за ціль студіювання польської політичної проблематики та оборону наших Західніх Земель від ворожого зазіхання. По упливі року існування Інститут прийняв таку нову назву: Дослідчий Центр Польських Відносин і влучився в склад науково-дослідчих клітин Українського Технічного Інституту в Ню Йорку (першої затвердженої американською владою високої української школи в ЗДА).

До цього Дослідчого Центру Польських Відносин належать і з ним співдіють вчені і публіцисти, які посвячуються відповідним студіям.

Управа Дослідчого Центру рішила видати друком в англійській мові книжку про Львів і західньо - українські землі. Книжка ця матиме тільки науковий характер. До редакційної колеґії запрошено ряд відомих наших учених і публіцистів.

Приступлено до збіркової акції на кошти видання цієї преважної книжки. Перші на ту ціль зложили свої пожертви бувші українські Січові Стрільці на сходинах Коша в Ню Йорку, а збірка дальших датків продовжується серед нашого громадянства в цілій Америці і Канаді.

Із звітів виходить, що наше громадянство зрозуміло вагу справи, а беручи живу участь в тій акції своїми пожертвами та суґестіями, стало одною лавою в обороні Львова й Західньо - Українських Земель.

Як охоронятися перед ворожим летунським налетом?

Бетл Крік, Міч. — Недавно Комісія Атомової Енергії подала до відома, що одна воднева бомба зможе знищити населення на такому обширі, як стейт Ню Джерзі. В зв'язку з цим повідомленням Адміністрація Цивільної Оборони видала зарядження, як найкраще охоронятися перед ворожим летунським налетом. Не думати про самоохорону можна б було тоді, коли б можна було бути певним, що не буде війни, або коли б хтось міг запевнити, що на ЗДА не впаде ворожа бамба. Скинення водневої бомби може мати жахливі наслідки, але ці наслідки буде можна на багато зменшити, коли населення знатиме, як боронитися перед ворожим налетом. Адміністрація Цивільної Оборони подає такі п'ять пунктів оборони: 1. Кожна родина повинна мати приготоване бомбосховище в пивниці або, ще краще, поза домом, яке було б прикрите землею три стопи завглибшки та мало вентиляцію. 2. В цьому бомбосховищі повинні находитися харчі на три дні та запасова вода. 3. В забезпеченому місці повинен бути радіовий апарат, найкраще на батерію. 4. Не ширіть паніки і не втікайте без потреби, радіоактивність зникає швидко. 5. Коли не вспіли сховатися під час налету і були виставлені на радіоактивність, то негайно скиньте верхнє убрання, і мийте милом ті частини тіла, які не були закриті.

Ботлер хвалить Гаррімана як демократичного кандидата в 1956 році

Олбані, Н. И. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив, що багато осіб в цілій країні хотіли б, щоб при найближчих виборах в 1956 році кандидував на президента від демократів губернатор Аверелл Гарріман. Ботлер сказав, що він особисто не хоче нікому робити рекляму, але в своїй подорожі по країні він бачив більше симпатії для Гаррімана, як для бувшого кандидата Стівенсона. „Як голова партії, казав Ботлер, я не буду диктувати, хто має бути кандидатом", бо ті голови комітетів, які хотіли самі призначувати кандидатів, завжди програвали. Він сказав також, що Демократична партія рахує на губернатора Гаррімана під час найближчих виборів, так само як вона рахує і на 26-ох інших демократичних губернаторів. Ботлер сказав, що головним гаслом в найближчих виборах буде ставлення проблеми: загальний публічний інтерес проти інтересів окремих груп і осіб. Ботлер сказав, що демократи вважатимуть за особисту провину президента Айзенгавера, коли Конґрес не ухвалить зменшення прибуткового податку на 20 долярів для кожної особи.

Плян на зменшення запасів картоплі

Вашингтон. — Департамент рільництва опрацював плян допомоги фермерам позбутися запасів картоплі з 1954 року. Згідно з цим пляном, департамент рільництва платитиме фермерам по 25 центів за 100 фунтів низькоякісної картоплі — переробленої на крохмаль і муку. Після реалізації цього пляну фармери зможуть легше продавати на ринку високоякісні продукти. Фармери з стейту Мейн, які вирощують високоякісну картоплю, просять департамент рільництва дозволити їм пакувати картоплю в мішки більшого розміру, як стандартові, щоб цим відрізняти її від низькоякісної картоплі і продавати за вищу ціну. Ця зміна мала б унеможливити несумлінним спекулянтам продавати гірші сорти картопель за ціни, призначені для високоякісних сортів.

Москва виправдує американську комуністку, депортовану з СССР

Москва. — В офіційному комунікаті уряд СССР виправдує Анну Луїзу Стронґ, американську журналістку й політичну письменницю, комуністку, яка була арештована в 1949 році й депортована з СССР під закидом, що вона займалась шпигунством в користь ЗДА. У тому совстському комунікаті скидається вину за тодішній арешт і депортацію пані Сстронґ на Берію і Абакумова, розстріляних потім достойників МВД. Анна Луїза Стронґ має тепер коло 70 років і живе в Лос Анджелес. Одержавши ступінь доктора філософії в Шикаґовському університеті, вона вже з молодих років захоплювалась комунізмом, подорожувала по СССР і Китаю, відбувала інтерв'ю з Сталіним і Мао Тсе-тунґом та приятелювала з Бородіним, колишнім совєтським висланником в Китаї. Вона вийшла була заміж за росіянина. Тепер вона „врадувана" совєтським виправданням її від вини і висловила надію, що дістане візу до СССР і комуністичного Китаю, куди хоче ще поїхати, щоб писати потім до англомовної комуністичної преси.

ЗДА невдоволені станом озброєння Японії

Токіо. — Заступник секретаря оборони ЗДА Гензель прибув на два дні до столиці Японії і в розмовах з японським міністром фінансів і директором департаменту оборони висловив невдоволення американського уряду тим малим зусиллям, що його роблять японські чинники для власної оборони. Америка, мовляв, готова всім допомогти в їхній обороні проти загрози їхньої волі, але тільки тоді, коли вони самі викажуть бажання самі себе боронити. Японія видає тільки 2¼% своїх загальних бюджетових видатків на цілі оборони. Японські державні діячі вказують на хронічну післявоєнну господарську кризу в Японії і низький життьовий рівень японського населення, як на єдину причину, чому вони не можуть більше грошей витрачати на оборону. З другого боку американський представник звернув японцям увагу, що, напр., Туреччина, Пакістан і інші країни мають теж постійні господарські турботи і низьку життьову стопу, а витрачають бодай двічі стільки що Японія, порівняльно до своїх бюджетів, на цілі оборони. ЗДА заявили, що готові допомогти Японії відбудувати її збройні сили, якщо половину видатків покриє сама Японія, знову ж японці хочуть, щоб Америка покривала весь військовий бюджет Японії. Для полагоди цих і інших справ заповів свій приїзд до Вашинґтону новий японський міністер закордонних справ, Шіґемітсу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. И. — Місячні збори Т-во У. Н. Дому відд. 316 відбудуться в четвер, 10-го березня, о год. 8-ій веч. у власнім домі при 831 Joseph Ave. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо маємо деякі справи до вирішення. Ще раз пригадується: хто з членів не має календаря УНСоюзу, то проситься цього місяця зголоситись до секретаря. Хто з членів довгує більше як три місяці, тратить право до хворобової запомоги. — Н. Кучмій, предс.; В. Гнатків, кас.; І. Кучмій, фін. секр.; В. Гурянський, рекр. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва св. Петра І Павла відд. 220 відбудуться в суботу, 12-го березня, о год. 8:30 веч., в церковній залі, 4952 South Paulina St. В церкві відбувається місія тому дається членам нагоду вислухати місію, а відтак прийти на збори. Пригадується довжникам, щоби цього місяця вирівняти свої залеглі вкладки. Члени, котрі працюють на ніч, нехай пішлють поштою на руки секретаря свою вкладку на адресу: 3111 W. 54 St., Chicago 32, Ill. — Гр. Герасим, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василия відд. 364 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 2-ій попол., в Укр. Домі, 3161 East 93rd St. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглі вкладки. — Гр. Кукіз, предс.; И. Стойко, рек. секр.; В. Брездун, кас.; В. Владика, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва „Сокіл" відд. 336, відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 1-ій попол., в Укр. Народ. Домі. Проситься членів прийти на збори й при цьому вплатити належні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. И. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ відділ 367, відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 1:30 попол., у церковній залі. Просимо, щоб члени явилися на зборах і привели нових членів. Увага! Цього місяця члени обов'язані заплатити належитости $1 до каси хворих, як згода щоб не робити Тов. Баль. Довгуючі члени будуть суспендовані, як що не вирівнають своїх вкладок. — К. Манківський, предс.; Т. Песко, кас.; В. Попович, скр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Відд. 421 буде мати збори в укр. залі в суботу, 12-го березня, о год. 8-ій веч. Просимо всіх членів приходити на збори. — І. Наконі, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Б-во св. Юрія відд. 379 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня, в Союзовій залі при 845 North Western Ave., о год. 12:30 вполудне. Проситься членів прийти на час і виповнити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — И. Дичка, предс.; І. Малюк, кас.; М. Семків, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 349, відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 2-ій попол., в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая відд. 369 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 4-ій попол., в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти місячні вкладки. — Уряд.

ЙОНҐСТАВН, О. — Квартальні збори Б-ва св. І. Хрестителя відд. 230, відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 2:30 попол., в своїй залі 914 Френклин Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час бо маємо багато залеглих справ до полагодження, тому присутність є конечна, бо не тільки справа відділова, але також справа відновлення залі, щоби була якслід до ужитку. — М. Мушастий, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

Посмертна Згадка

ГЕОРГ ФРИНДАК, член 76 відділу У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж., помер 22. лютого 1955 р. Покійний народився в селі Росохач, пов. Турка, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Катерину та 6 дітей. Похорон відбувся 25. лютого з пох. заведення Литвина до укр. катол. церкви св. Ів. Хрестителя при Мортон вул., відтак на цвинтар Еверґрін. — В. И. П.!

В. Салабун, секр.

ДМИТРО КИРИЛЮК, голова відд. 431 УНСоюзу в Ст. Джансвіл, Н. И., помер 19-го лютого 1953 р., у 57 р. життя. Покійний народився у Василеві над Дністром в Зах. Україні. Середню освіту закінчив в 1919 р., а вищу в 1924 р. У 1925 р. був іменований суддею і працював на тому становищі до 1944 р., осягнувши ступінь предсідника окружного суду. Був активним членом укр. товариств на рідних землях і на еміґрації. До ЗДА прибув в 1948 р. і тут був головою новозорганізованого відділу УНСоюзу в Ст. Джансвіл. — В. И. П.!

С. Целюх, секр.

ВАСИЛЬ ПАРТАК довголітній член 57 відд. УНСоюзу в Когове, Н. И., помер 16-го лютого 1955 проживши 62 роки. Покійний походив з с. Купчинці, пов. Тернопіль. Полишив в смутку дружину Марію. Похорон відбувся 18-го лютого до церкви св. Петра й Павла, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Когус, Н. И. — В. И. П.!

Гр. Недільський.

ТАРЗАН, ч. 3424. З засідки.

SHEETA WAS NOT AFTER HIS KILL, BUT A WOUNDED GOMANGANI! TARZAN KNEW HE MUST ACT QUICKLY-- THE LEOPARD WAS ABOUT TO SPRING!

THERE WAS SLIGHT CHANCE THAT TARZAN'S ARROW WOULD FIND ITS MARK THROUGH THE DENSE FOLIAGE, BUT HE HAD TO DIVERT THE LEOPARD'S ATTENTION.

MEANWHILE, SHEETA'S QUARRY, A NATIVE, CAUGHT A GLIMPSE OF THE APE-MAN. HIS EYES LIT UP WITH A FAINT GLIMMER OF HOPE.

-3424-

Bob Lubbers

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Шіта хотів вбити не його, а пораненого ґоманґані! Тарзан знав, що він мусить швидко діяти... бо леопард ладився до скоку!

Були малі шанси, що Тарзанова стріла знайде свою ціль крізь густе листя, але він мусів відвернути увагу леопарда.

Тим часом, здобич Шіти, тубілець, побачив на мить мавполюдину. Його очі засвітилися слабим проблиском надії.